

**ГАДААДЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХТЭЙ ХОЛБОГДОН ГАРАХ ЗАРДЛЫН ТООЦОО**

2024 он

ГАДААДЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

НЭГ. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Гадаадын хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн төслийг /цаашид “хуулийн төсөл” гэх/ хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал /цаашид “аргачлал” гэх/-ын дагуу тооцлоо.

Үнэлгээ хийхээр сонгож авсан хуулийн төслийг Гадаадын хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн төсөл хэлбэрээр боловсруулсан байна.

Хуулийн төсөл нь хуулийн төсөлд иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад шинээр болон өмнө гүйцэтгэж байсан үүрэгт шинээр нэмэгдсэн, эсхүл хасагдсан чиг үүргийн хүрээнд үнэлгээг хийнэ.

Хуулийн төсөл нь гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах, гадаадын хөрөнгө оруулагч этгээд Монгол Улсад хуулийн этгээд байгуулах, бизнесийн үйл ажиллагаа явуулахад үүсэж буй хүндрэл, дарамтыг бууруулах мөн хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын эрх, үүргийг хуульд тусгах, хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргээс давхардлыг арилгахад чиглэсэн бөгөөд аргачлалд заасны дагуу хуулийн төслийн зохицуулалтаар шинээр орж байгаа чиг үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцсон болно.

Тус хуулийн төсөл батлагдсанаар уг хуулийг хэрэгжүүлэх иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад үүсэх зардал, ачааллыг тооцож, үүнийг хялбарчлах, бууруулах талаар санал боловсруулахад энэхүү тайлан чиглэгдэх болно.

ХОЁР. ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД, ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГАД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫГ ТООЦСОН БАЙДАЛ

Зардал тооцсон субъект:

Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоход дор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримтлан ажилласан болно:

- > Төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- > Үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;
- > Бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- > Аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

“Аргачлал”-ын 1.5-д заасны дагуу дараах 3 этгээдтэй холбогдон гарах зардлыг тооцов.

1. Иргэнд үүсэх зардал;
2. Хуулийн этгээдийн зардал;
3. Төрийн байгууллагын зардал.

1. Иргэнд үүсэх зардал

Хуулийн төслийн хүрээнд иргэн гэдэгт хуулийн төсөлд тусгасан “Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаад улсаас хөрөнгө оруулалт хийж байгаа хувь хүн /гадаадын иргэн болон харьяалалгүй хүн, гадаад улсад оршин суудаг Монгол Улсын иргэн”-ийг **багтаан үзсэн болно.**

Дүгнэлт: Хуулийн төслөөр иргэний хувьд нэмж гүйцэтгэх үүрэг үүсэхгүй тул иргэнд шууд үүсэх зардал байхгүй болно.

2. Хуулийн этгээдийн зардал:

Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл нь одоогийн хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах цаашилбал гадаадын хөрөнгө оруулагчдыг Монгол Улсад хөрөнгө оруулж, бизнесийн үйл ажиллагаа явуулах бололцоог нэмэгдүүлэх зорилготой. Энэ зорилгын хүрээнд боловсруулсан хуулийн төслийн нэмэлт зохицуулалтууд нь хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа явуулж байгаа хуулийн этгээдэд эерэг нөлөөтэй бөгөөд ямар нэгэн илүү үйлдэл, зардал үүсгэхгүй.

Дүгнэлт: Хуулийн төслөөр хуулийн этгээдийн хувьд шууд үүсэх зардал байхгүй, харин гадаадын хөрөнгө оруулагчид зардал талаасаа илүү таатай орчин бүрдэж байна.

3. Төрийн байгууллагын зардал:

Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага:

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэгт Монгол Улсын Тэргүүн Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, гадаадын хөрөнгө оруулалтын бодлого, зохицуулалт, бүртгэл зэрэг асуудлуудыг хамааруулахаар тодорхойлсон.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын тухайд зарим чиг үүрэг нь Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газарт шилжсэн тул тус байгууллагад шинээр орон тоо нэмэх, бүтэц өөрчлөх шаардлагагүй байна. Иймд төсөвт ямар нэгэн зардал нэмэгдэхээргүй байна.

Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага:

Улсын Их Хурлын 2022 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 69 дүгээр тогтоолоор Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газрыг “Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч”-д оруулсан байдаг.

Үүний дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 2 дугаар сарын 01-ний өдрийн 37 дугаар тогтоолоор Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газрыг байгуулж, орон тооны хязгаарыг 30 байхаар баталсан.

Харин одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд тус байгууллагын талаар болон түүний чиг үүргийн талаар ямар нэгэн зохицуулалт тусгагдаагүй.

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэгт

Монгол улсын Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд гадаад худалдаа, хөрөнгө оруулалтын бодлого, зохицуулалт, бүртгэлийн асуудлыг хамааруулахаар тодорхойлсон. Улсын Их Хурлын 2024 оны 7 дугаар сарын 10-ны өдрийн Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай 13 дугаар тогтоолоор Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газрыг Монгол Улсын Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд байхаар тогтоосон.

Хуулийн төсөлд Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийг тодорхойлсон ба уг хуулийн төсөл батлагдсанаар хуульд заасан чиг үүргийг Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар хэрэгжүүлэхээр байна.

Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

- гадаадын хөрөнгө оруулалтыг татах, хадгалах, өргөжүүлэх зэрэг гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжихэд чиглэсэн цогц үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх;
- гадаадын хөрөнгө оруулалт, гадаад худалдааны талаарх эрх зүйн орчин, дотоод зах зээлийн таатай нөхцөлийг гадаадын хөрөнгө оруулагчид сурталчлах, мэдээллээр хангах;
- гадаадын хөрөнгө оруулагчид хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, хөрөнгө оруулалт хийх, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааг тогтвортой үргэлжлүүлэх, өргөтгөх, хадгалахад мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх замаар дэмжлэг үзүүлэх;
- гадаадын хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах чиглэлээр дэмжлэг, үйлчилгээ үзүүлэх;
- гадаадын хөрөнгө оруулалт, гадаад худалдаатай холбоотойгоор төрийн бусад үйлчилгээний талаар зөвлөх болон цахим нэг цонхны үйлчилгээ үзүүлэх;
- гадаадын хөрөнгө оруулалт, гадаад худалдааны чиглэлээр төрийн бусад байгууллагаас хамтран статистик мэдээллийг гарган, мэдээллийн санг хөтлөх;
- хуульд заасан бусад гэж заасан байна.

Дээр дурдсан чиг үүргийн дагуу хөрөнгө оруулалтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь хөрөнгө оруулалтын орчныг сурталчлах, зорилтот улс, бүс нутаг, эдийн засгийн салбар, тэргүүлэх чиглэлээр хөрөнгө оруулалт татах, зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх, төслийн нэгдсэн мэдээллийн сан үүсгэх, төслийн бэлэн байдлыг хангаж чадавхжуулах, төрийн үйлчилгээг үзүүлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ба тус газрын байгууллагын зүгээс батлагдсан орон тоо, төсөвтөө багтаах хэрэгжүүлэхээр байх ба төсөв шаардсан нэмэлт ажил, чиг үүрэг хуулийн төсөлд тусгагдаагүй байна. Тухайлбал, хуулийн төсөлд хөрөнгө оруулалтын тодорхойлолт олгох ажил хасагдсан, тогтворжуулах гэрчилгээ авах, хөрөнгө оруулалтын талаар гомдол гаргах, шийдвэрлэх ажиллагаа цахим хэлбэрээр явагдахаар тусгагдсан байх тул тус ажиллагааг гүйцэтгэх албан хаагчдын ажлын цагийн ачаалал, бичиг хэргийн зардлыг багасгахаар байна.

Иймд хуулийн төсөл батлагдсанаар Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газрын чиг үүрэг хуульд тусгагдаж, үйл ажиллагаагаа явуулах эрх зүйн орчин бүрдэж байгаа ба батлагдсан орон тооныхоо хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулах тул төсөвт зардал

нэмэгдэхгүй байна. Мөн түүнчлэн хуулийн төсөлд дээрх хоёр байгууллагаас бусад төрийн байгууллагад шинээр орон тоо нэмэх, нэмэлт санхүүжилт шаардагдах чиг үүрэг тусгагдаагүй байна.

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ

Зардлын тооцооны судалгааны үр дүнд Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон иргэн, хуулийн этгээд, холбогдох төрийн байгууллагад нэмэлт зардал гарахгүй. Төсөвт дарамт учрахгүй нь тогтоогдов.